

**Die Zusammenarbeit des Leiters einer Staatsanwaltschaft, dem Staatsanwalt,
der die prozessuale Leitung innehat und dem ermittelnden Organ der Staatsanwaltschaft
im Rahmen der ukrainischen Strafprozessordnung**

Prof. Dr. Oksana Komarnytzka

*Professor des Lehrstuhls für die Einhaltung
der Gesetzmäßigkeit durch die Behörden, die Ermittlungen,
Ausforschungen und vorgerichtliche Verfahren durchführen,
Nationale Akademie der Staatsanwaltschaft der Ukraine
Ukraine*

Der Beitrag behandelt die theoretischen und praktischen Fragen der Zusammenarbeit des Leiters einer Staatsanwaltschaft, dem Staatsanwalt, der die prozessuale Leitung innehat und dem ermittelnden Organ der Staatsanwaltschaft im Rahmen der ukrainischen Strafprozessordnung.

Es geht in dem Beitrag darum, den Begriff „Zusammenarbeit“ zu klären und die Befugnisse der am vorgerichtlichen Verfahren Beteiligten durch die Untersuchung ihrer jeweiligen prozessualen Rolle darzulegen.

Ferner werden die Befugnisse des Leiters einer Staatsanwaltschaft bei der Lösung von Zuständigkeitskonflikten zwischen dem Ermittlungsleiter und dem Verfahrensleiter dargestellt. Dabei werden die Widersprüche in den Regelungen für die Handlungen des Leiters einer Staatsanwaltschaft dargelegt. Diese treten dann auf, wenn dieser Leiter die Ermittlungsleitung und die Verfahrensleitung wahrnimmt, wobei der Schwerpunkt auf der Letzteren liegt. Dazu wurden die Befugnisse der ermittelnden Person und der leitenden Beamten analysiert, da diese einmal aufgrund des Gesetzes über die Staatsanwaltschaft handeln und die Tätigkeit ihrer Behörde organisieren, zum anderen als Beteiligte eines Strafverfahrens nach den Grundsätzen handeln müssen, die in der Strafprozessordnung festgelegt sind.

In dem Beitrag werden dann Vorschläge zur Verbesserung der internen Abläufe der Beteiligten der Anklage gemacht; hierbei werden die positiven internationalen Erfahrungen eingesetzt, insbesondere die der e-Justiz. In diesem Zusammenhang wird auf die rechtlich relevanten Folgen einer ineffektiven Zusammenarbeit der Organe der vorgerichtlichen Ermittlung für die Beteiligten dieses Verfahrensstadiums wie für die Sache insgesamt hingewiesen. Besonders betont wird die Notwendigkeit einer harmonischen und gegenseitig sich ergänzenden Verbindung der Anordnungsbefugnisse des Leiters einer Staatsanwaltschaft, dem Staatsanwalt, der die prozessuale Leitung innehat und dem ermittelnden Organ der Staatsanwaltschaft.

**Взаємодія керівника органу прокуратури, прокурора,
що здійснює процесуальне керівництво та слідчого органу прокуратури
за КПК України**

Комарницька Оксана

кандидат юридичних наук,

професор кафедри нагляду

за додержанням законів органами,

які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство

Національної академії прокуратури України,

Україна

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що органи прокуратури як єдині представники державної влади спільного з органами виконавчої та законодавчої влади забезпечують функціонування законності у державі, зокрема й сфері кримінальної юстиції. Аналізуючи дану сферу, на сьогодні, можна виділити одну з найактуальніших проблем – йдеться про взаємодію сторони обвинувачення та її оптимізацію у рамках кримінального провадження. На підтвердження цього зауважимо, що в Конституції України, Законі України «Про прокуратуру» 1991 року та прийнятому 14.10.2014 року безпосередньо визначений організаційно – функціональний поділ органів прокуратури, питання засад взаємодії закріплено опосередковано.

Утім, виконання завдань, зазначених у ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України,

прийнятого 13 квітня 2012 року, покликані забезпечити спільною діяльністю прокурором зі слідчим як головних суб'єктів досудового розслідування кримінального провадження в Україні. При цьому реформування та зміни в чинному законодавстві не відкинули весь надбаний досвід щодо взаємодії зазначених суб'єктів, а навпаки, позитивно вплинули на інститут взаємодії і на його подальший розвиток та вдосконалення в сучасних умовах ¹. Тому успішне виконання завдань кримінального провадження неможливе без існування надійного механізму взаємодії сторони обвинувачення.

Тут, варто відзначити недостатню увагу сучасного опрацювання вказаної

---

¹ Тищенко С. Інститут взаємодії сторони обвинувачення за Кримінальним процесуальним кодексом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/8/Tischenko.pdf>.

проблематики, на відсутність досліджень комплексного характеру, у зв'язку з цим дискусійним залишається низка питань, пов'язаних як із визначенням теоретичних засад взаємодії, так і з практичними аспектами її реалізації.

Хоча, у КПК України термін «взаємодія» відсутній, проте він використовується в інших законах (зокрема, в законах «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»).

Аксіоматично, що складовими елементами механізму взаємодії сторони обвинувачення є інтеграційна система (узгоджувальні процедури та інститути, а також механізми співпраці у здійсненні тих чи інших функцій) та система взаємного контролю.

Вказане породжує необхідність визначення основних напрямків та етапів взаємодії керівника органу прокуратури, прокурора, що здійснює процесуальне керівництво розслідуванням, та слідчого органів прокуратури відповідно до вимог КПК України.

Метою статті є системний аналіз теоретико-прикладних питань, пов'язаних з рівнем реалізації повноважень стороною обвинувачення задля досягнення єдиної цілі.

Зокрема, значну увагу до вивчення питань взаємодії керівника органу прокуратури, прокурора, що здійснює

процесуальне керівництво та слідчого органу прокуратури у своїх працях приділяли такі видатні науковці, як: Ю.П. Аленін, В.Д. Берназ, М.І. Бортун, І.Д. Гончарова, Ю.О. Гурджі, Ю.В. Кореневський, А.М. Ларина, Є.Д. Лук'янчиков, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, І.З. Рогатинська, С.М. Стахівський та інші.

Разом з тим, складність та об'ємність порушеної проблеми, що розглядається, свідчить про залишення низки не розв'язаних питань. Зокрема, вказаними видатними науковцями не здійснювався аналіз взаємодії сторони обвинувачення за правилами дії КПК України 2012 року; не піддавався аналізу новий учасник кримінального провадження – процесуальний керівник, правовий статус якого є новим для вітчизняного кримінального процесу; мало дослідженим через новизну є процесуальне положення керівника органу прокуратури та слідчого даного органу.

Перше питання, на яке варто звернути увагу – це зміст процесуального статусу вказаних осіб, який потрібно розглянути через призму їхніх повноважень. Розглядаючи його, слід, перш за все, зазначити, що коло посад, які охоплює словосполучення «Керівник органу прокуратури» чітко визначено у п. 9 ч 1 ст. 3 КПК України. Подібним чином законодавцем надано формулювання у п.

15 ч. 1 ст. 3 КПК України терміна «прокурор».

Через особливий статус слідчого органу прокуратури, розкриємо його зміст, яким відповідно до пункту 15 частини 1 ст. 3 КПК України, є службова особа органу внутрішніх справ, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень².

Відтак, до сторони обвинувачення з урахуванням зазначеного вище та згідно з п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК України умовно можна віднести слідчого та прокурора, оскільки зміст терміна «прокурор» охоплює не тільки всі посади, перелічені у дефініції «керівника органу прокуратури», але й ряд інших.

За для ефективного аналізу процесуального статусу досліджуваних категорій осіб, доцільно звернути увагу на виключне право слідчих органів прокуратури, яке визначене у КПК України.

Розділ XI «ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ КПК» України передбачає, що до дня введення в дію положень частини першої (в

² Кримінальний процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1389888064627925>.

частині положень щодо повноважень здійснення досудового розслідування злочинів, передбачених статтями 402–421, 423–435 Кримінального кодексу України) та частини четвертої статті 216 КПК України повноваження щодо досудового розслідування, передбачених ними кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених КПК України.

У діючому КПК України та суміжних вітчизняних законодавчих актах відсутнє правове визначення дефініції: «прокурор, який здійснює процесуальне керівництво, тобто, що таке, так зване «процесуальне керівництво». Це, на нашу думку, знижує ефективність процесуального керівництва діями слідчого органу прокуратури та в цілому органами досудового розслідування, що негативно впливає на кінцевий результат кримінального провадження.

Досліджуючи дане питання, відзначимо, що відповідно до Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 року, під змістом процесуального керівництва прокурором розумілось:

- 1) організація процесу досудового розслідування;
- 2) визначення напрямів розслідування;
- 3) координація процесуальних дій;

- 4) сприяння створенню умов для нормального функціонування слідчих;
- 5) забезпечення додержання у процесі розслідування вимог законів України³.

Тому, для вивчення окресленого питання необхідно глибше, доктринально дослідити сутність, значення, принципи, форми і напрями, поняття та роль означеної взаємодії сторони обвинувачення під час досудового розслідування.

Взаємодію органу досудового розслідування на практиці прийнято називати спільну, погоджену діяльність відповідних суб'єктів при розслідуванні кримінальних проваджень, що спрямована на використання методів і засобів, властивих цим суб'єктам при чіткому розподілі повноважень між ними⁴. Важливим у цьому дослідженні є також питання, протягом якого часу може відбуватися така взаємодія, оскільки фахівцями у галузі права стверджується про існування її тільки в межах стадії досудового розслідування. В той же час невирішеним залишається питання

³ Концепція реформування кримінальної юстиції України, затверджена Указом Президента України від 8 квітня 2008 року. № 311/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uccg.org.ua/bulletin/Articles/01%289%29/03-Zakonodavchi_zasady/090301.pdf.

⁴ Тищенко С. Інститут взаємодії сторони обвинувачення за Кримінальним процесуальним кодексом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/8/Tischenko.pdf>.

часових рамок взаємодії під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, які можуть тривати на досудовому розслідуванні до 18 місяців, при умові, що максимальні строки досудового розслідування становлять 12 місяців.

Також не слід забувати, що взаємодія між процесуальним керівником та слідчим органів прокуратури повинна відбуватися в певних рамках, оскільки триває в рамках кримінального провадження, яке повинно відповідати загальним засадам кримінального судочинства, які передбачені ст. 7 КПК України.

Варто відзначити, що на даний час особливої актуальності набуває питання забезпечення керівником органу прокуратури належного рівня взаємодії прокурора, який здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та слідчих, зокрема.

З системного аналізу положень КПК України слідує, що керівник органу прокуратури є стороною кримінально – процесуальних відносин, та вирішує спірні відносини між процесуальним керівником та слідчим. Його завданням є забезпечення визначених законом прав і свобод громадян при проведенні слідчих дій чи застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження.

Цікавою, з точки зору взаємодії керівника органу прокуратури, прокурора, що здійснює процесуальне керівництво, із слідчим органу прокуратури, є діяльність останнього, як складової системи органу прокуратури та слідчого підрозділу із виключною підслідністю кримінальних правопорушень.

Зокрема, до такої специфічної взаємодії відповідно до КПК України можна віднести:

По-перше, взаємодія керівника органу прокуратури та слідчого органу прокуратури відбувається у випадку неефективного досудового розслідування останнім, де відповідно до ч. 5 ст. 36 КПК України, – Генеральний прокурор України, його заступники, прокурори АРК Крим, областей, міст Києва та Севастополя і прирівняні до них прокурори своєю мотивованою постановою мають право доручати здійснення досудового розслідування будь-якого кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, у тому числі слідчому підрозділу вищого рівня, в межах одного органу, у разі неефективного розслідування.

Не розкриваючи сутність вказаного положення, відзначимо, що за результатами проведеного нами анкетування 450 респондентів на поставлене питання відповіли однозначно. Проте, що за період дії КПК України

вказане повноваження керівником органу прокуратури не було жодного разу реалізовано. З цього слідує, що абсолютне право керівника органу прокуратури поступається імперативній нормі КПК України в частині виключної підслідності слідчих органів прокуратури.

По-друге, керівник органу прокуратури (ч. 6 ст. 36 КПК України) при здійсненні нагляду за додержанням законів, під час проведення досудового розслідування, має право скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих та підпорядкових прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених статтею 219 цього Кодексу. Про скасування таких постанов повідомляється прокурор, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення відповідного досудового розслідування.

Положення даної статті виводить на перший план керівну роль процесуального керівника, яка, по суті, робить його головною процесуальною фігурою на досудовій стадії кримінального провадження, з однієї сторони. Проте, з іншої – така конструкція норми, на нашу думку, не призводитиме до ефективної реалізації засад кримінального судочинства та виконання завдань, чим послабить кінцевий результат остаточної мети взаємодії, сутність якої полягає

отримати кінцевий позитивний судовий результат.

По-третє, у випадку відмови прокурора у погодженні клопотання **слідчого до слідчого суді** про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед прокурором вищого рівня, який протягом трьох днів погоджує відповідне клопотання або відмовляє у його погодженні (ст. 40 КПК України). Відповідно до ч. 4 ст. 218 КПК України на початку розслідування слідчий перевіряє наявність вже розпочатих досудових розслідувань щодо того ж кримінального правопорушення. У разі, якщо буде встановлено, що іншим слідчим органу досудового розслідування або слідчим іншого органу досудового розслідування розпочато кримінальне провадження щодо того ж кримінального правопорушення, слідчий передає слідчому, який здійснює досудове розслідування, наявні у нього матеріали та відомості, повідомляє про це прокурора, потерпілого або заявника та вносить відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Побудова даних положень КПК України, на нашу думку, ефективно впливатиме на підвищення відповідальності слідчих, які сьогодні, посилаючись на процесуальне керівництво прокурора, нерідко чекають від нього вказівок стосовно розкриття правопорушення. Оскільки слідчий, як посадова особа органу досудового розслідування, з одного боку, підпорядковується визначеним у Законі України «Про прокуратуру» принципам організації й діяльності свого відомства, а з другого – як учасник кримінального провадження, має діяти відповідно до його принципів, закріплених у Кримінальному процесуальному кодексі України.

Із вищевикладеного можна зробити висновок, що взаємодія прокурора, який здійснює процесуальне керівництво із керівником органу прокуратури, слідчого органу прокуратури у досудовому провадженні зумовлена співвідношенням їхніх кримінально-процесуальних функцій.

Водночас, відносини між процесуальним керівником та слідчим будуються на процесуальних принципах, які становлять єдину систему, згідно з якою здійснюються регулятивна і охоронна функція стосовно інших норм, які підлягають використанню при провадженні у конкретному провадженні. Основний результат кримінального провадження здобувається спільними

діями та процесуальними засобами вказаних суб'єктів, що, у свою чергу, призводить до виникнення неузгодженостей між ними, усунення яких за КПК України здійснює керівник органу прокуратури. Вказане зумовлює необхідність виокремлення принципів діяльності керівника органу прокуратури у досудовому провадженні зі слідчим через розкриття його повноважень. Крім того, відповідно до ч. 1 ст. 37 КПК України прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. У разі необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів.

Поряд із цим, розглядаючи питання взаємодії процесуального керівника із керівником органу прокуратури, необхідно зазначити, що в їх діяльності є досить багато чинників і ознак, включаючи й правозастосовні, які досі детально не з'ясовані, водночас які і формують, і впливають на взаємодію зі слідчими.

З цього приводу зазначимо, що як самостійні учасники процесу прокурор,

який здійснює процесуальне керівництво, та керівник органу прокуратури мають різноманітні форми взаємодії зі слідчим органу прокуратури. При цьому, повноваження керівника органу прокуратури в основному направлені на усунення конфліктів між процесуальним керівником та слідчим. Тобто законодавець надав керівнику органу прокуратури арбітрних повноважень.

Зокрема, керівник органу прокуратури включається в механізм взаємодії слідчого із процесуальним керівником саме через наявні в нього повноваження, і саме через керівника органу прокуратури здійснюється врегулювання суперечок про компетенцію між слідчим та процесуальним керівником, учасниками кримінального провадження. Прикладом реалізації подвійних стандартів діяльності керівника органу прокуратури при поєднанні в своєму функціонуванні керівну та процесуальну функцію, з наголосом на другу, оскільки відповідно до КПК України, вона має сприяти формуванню партнерських стосунків між процесуальним керівником та слідчим.

Зокрема, ч. 5. ст. 218 КПК України передбачає, що спори про підслідність вирішує керівник органу прокуратури вищого рівня. Продовження арбітрних повноважень керівника органу прокуратури міститься у ст. 308 КПК України. Відповідно до даної статті

прокурор вищого рівня розглядає скаргу на недотримання слідчим, прокурором розумних строків. Та у випадку задоволення скарги, прокурор вищого рівня надає відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень.

Варто відзначити, що саме вирішення цих питань належить безпосередньо керівнику органу прокуратури. Тобто керівник органу прокуратури у досудовому провадженні підпорядковується двом відносно відокремленим групам принципів, першу з яких можна назвати організаційними, а другу – процесуальними, причому вони одноковою мірою є обов'язковими для прокурора.

Належність наступного комплексу повноважень керівнику органу прокуратури перебуває в залежності від рівня органу прокуратури.

До них належить розгляд скарги слідчого на рішення, дії, бездіяльність прокурора службовою особою органу прокуратури вищого рівня. У випадку скасування рішення або визнання незаконними вчинених дій чи бездіяльності службова особа органу прокуратури вищого рівня має право здійснити заміну одного прокурора на іншого з числа службових осіб органу прокуратури того самого рівня в

досудовому провадженні, де було прийняте або вчинене незаконне рішення, дія чи бездіяльність (ст. 312 КПК України). Відповідно до ч. 1 ст. 83 КПК України у разі задоволення відводу слідчого, прокурора у кримінальному провадженні повинні бути невідкладно призначені відповідно інший слідчий – керівником органу досудового розслідування або інший прокурор – керівником органу прокуратури.

Крім того, якщо керівник органу прокуратури, прокурор вищого рівня відмовляє у погодженні обвинувального акта із зміненним обвинуваченням, клопотання про висунення додаткового обвинувачення чи початок провадження щодо юридичної особи або постанови про відмову від підтримання державного обвинувачення, він усуває від участі в судовому розгляді прокурора, який ініціював таке питання, та самостійно бере участь у ньому як прокурор або доручає участь іншому прокуророві. У такому разі судовий розгляд продовжується в загальному порядку. – (ст. 341 КПК України).

Також, питання про продовження строку досудового розслідування до трьох місяців вирішується – районним (міським) або іншим прирівняним до нього прокурором, до шести місяців – прокурором Автономної Республіки Крим,

прокурором області, міст Києва і Севастополя чи прирівняним до них прокурором або їх заступниками, до дванадцяти місяців – Генеральним прокурором України чи його заступниками.

Але, відповідно до положень ст. 295 КПК України, продовження строку досудового розслідування кримінального правопорушення здійснюється за клопотанням слідчого або прокурора, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення цього досудового розслідування у формі процесуального керівництва.

Резюмуючи зазначене, можна дійти висновку, що такий підхід цілком виправдовує підвищену увагу до діяльності керівника органу прокуратури при дослідженні його повноважень, які не тільки формують, але й впливають на напрямки та види взаємодії між процесуальним керівником та слідчим, зокрема й на досудове розслідування.

Тому, на нашу думку, потребують наукового розгляду та обґрунтування питання єдності процесуального керівника та слідчого як основи взаємодії з керівником органу прокуратури.

Зокрема, виключно прокурор у кримінальному провадженні приймає рішення відповідно до ст. 217 КПК України про об'єднання чи виділення матеріалів досудового розслідування.

Крім того, роль прокурора у прийнятті на стадії досудового розслідування такого важливого рішення, як погодження клопотань, необхідно розглядати як паритетну із слідчим діяльність, коли позитивне рішення одного із цих суб'єктів щодо розглядуваного питання неможливе без відповідного рішення іншого суб'єкта.

Процесуальний керівник не повинен виконувати функції слідчого, а лише здійснювати нагляд за розслідуванням кримінального провадження у формі процесуального керівництва. Це означає, що процесуальний керівник або визнає процесуальні дії слідчого законними і погоджується з ними або не визнає і відхиляє клопотання слідчого, визначає обсяг доказів достатнім для повідомлення особі про підозру і визначає подальший хід розслідування.

Тут необхідно врахувати не тільки специфіку процесуального статусу прокурора, який, відповідно до ч. 2 ст. 36 нового КПК України, визначається процесуальним керівником досудового розслідування, тобто суб'єктом, який несе безпосередню персональну відповідальність за його хід та результати, але й правове положення слідчого, який відповідно до ч. 1 ст. 40 КПК України несе відповідальність за законність та

своєчасність здійснення процесуальних дій.

Відповідно до ст. 36 КПК України прокурор є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора.

Варто зазначити, що повноваження, передбачені у ст. 36 КПК України процесуального керівника не є вичерпними, оскільки є й ті, що впливають з інших положень КПК України, також доповнюють і розвивають закріплені у цій статті його права та обов'язки.

Отже, вплив основоположних повноважень процесуального керівника на природу його діяльності у досудовому кримінальному провадженні характеризується прямими і зворотними зв'язками, оскільки ці повноваження становлять основні вимоги до діяльності процесуального керівника, визначають його зміст та спрямованість, і водночас сама діяльність прокурора є елементом механізму реалізації основних засад кримінального провадження.

У площині перелічених у ст. 36

КПК України та інших статтях цього кодексу повноважень процесуального керівника, принципів та засад кримінального провадження виводять його на перше місце серед усіх учасників кримінального провадження на стадії досудового розслідування. Вказані повноваження можна згрупувати на блоки, як: починати розслідування, мати повний доступ до матеріалів, давати доручення щодо проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, повідомляти особі про підозру, й наостанок – вирішувати долю всього кримінального провадження.

Варто відзначити, що закріплений суттєвий комплекс прав та обов'язків для слідчого у ст. 40 КПК України задля ефективної взаємодії з учасниками провадження не є вичерпний.

Органи досудового розслідування, не киваючи на процесуального керівника, повинні відповідно до своїх природних завдань і законних повноважень встановити обставини кримінального правопорушення та осіб, які можуть бути до нього причетні; процесуальний керівник – оцінити повноту і якість матеріалів, достатність для висунення підозри та подальшого обвинувачення.

Слідчий, у свою чергу, обирає тактичні прийоми у розслідуванні злочинів і погоджує їх із прокурором. Як наслідок

вказаного, має відбутися гармонізує, взаємодоповнююче поєднання повноважень слідчого та процесуального керівника задля досягнення позитивного кінцевого судового рішення за результатами розслідування кримінального провадження.

Досліджуючи питання взаємодії процесуального керівника та слідчого органу прокуратури, не можна оминати питання про з'ясування правового механізму їхньої взаємодії із вирішення завдань кримінального судочинства.

Складність вирішення завдань кримінального провадження і доказування факту вчинення кримінального правопорушення та забезпечення його подальшої судової перспективи вимагає узгодженого поєднання зусиль процесуального керівника та слідчого. Адже слідчі дії мають важливе значення для процесуального керівника при прийнятті процесуальних рішень та визначенні видів приведення гласних і негласних слідчих (розшукових) дій. Надана слідчим інформація орієнтує процесуального керівника щодо місцезнаходження об'єкта, який має значення для провадження, та може бути використаний при прийнятті рішень щодо: 1) про проведення слідчих дій; 2) для проведення інших дій, метою яких є залучення їх до провадження для надання їм процесуального статусу.

Саме від рівня організованості взаємодії слідчого та процесуального керівника залежить ефективність діяльності правоохоронних органів у цьому напрямку.

На жаль, за результатами аналізу, першого досвіду взаємодії відповідно до КПК України процесуального керівника та слідчого при розслідуванні кримінальних правопорушень, визнається низький рівень співробітництва названих суб'єктів, що призводить до багатьох помилок і затягування слідства з усіма його негативними наслідками.

Тому погоджусь з думкою фахівців у галузі права, якщо результату після проведення негласних слідчих (розшукових) дій не буде отримано, то слідчий повинен нести відповідальність за порушення чинного законодавства.

Оскільки, вчинювані, на сьогодні, злочини мають певну специфіку у механізмі відображення в навколишньому середовищі. Окрім того, більш активно і масштабно відбувається протидія правоохоронним органам у виявленні ними злочинів, а потім і їх розслідуванні. Найвищий рівень протидії приховання вчиненого кримінального правопорушення є на кілька щаблів вище від механізму його протидії. Дані обставини вимагають від правоохоронних органів узгодженого поєднання своїх зусиль, починаючи з внесення відомостей до ЄРДР, а в окремих

випадках – з моменту огляду місця події, затримання уповноваженою особою у порядку ст. 208 КПК України та проведенні її обшуку і т. д. та до кінцевого результату в суді.

Як недолік існуючої практики взаємодії процесуального керівника та слідчого за результатами проведеного анкетування 50 респондентів слідує, що «не налагоджено взаємодії слідчих та процесуальних керівників щодо визначення певного часу погодження клопотань на проведення процесуальних дій та усунення недоліків по змісту процесуальних документів.

Окремого розгляду під час взаємодії процесуального керівника та слідчого потребує проблема надання останнім результатів процесуальних та слідчих дій для ознайомлення. Як свідчить практика у розпорядження процесуального керівника не завжди своєчасно надається у повному обсязі матеріали гласних та негласних слідчих (розшукових) дій.

Для того, щоб прокурор мав повний доступ до усіх матеріалів кримінального провадження в будь-який момент без їх фізичного витребування, доцільно поступово переходити до «електронних кримінальних проваджень» на прикладі інших країн.

Якість наданих процесуальному керівнику первинних матеріалів залежить

від багатьох обставин, в тому числі від рівня взаємодії.

Розглядаючи питання взаємодії керівника органу прокуратури, прокурора, що здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням та слідчого органів прокуратури, відповідно до КПК України, варто все ж таки наголосити на тому, що функціонально, згідно з призначенням органів прокуратури в державі, органи цієї влади, постановляючи законні та обґрунтовані рішення, шляхом застосування чинного законодавства на основі принципу рівності всіх перед законом та судом, *мають стримувати інші гілки влади від зловживань.*

При реалізації своїх повноважень органи досудового розслідування повинні діяти в межах закону та наданих їм повноважень, щоб не відчути на собі дієвість судової влади.

Однак для успішного визначення шляхів взаємодії сторони обвинувачення слід окреслити завдання, які необхідно вирішити. Тому постійна внутрішня взаємодія правоохоронних органів у цілому, та органів досудового розслідування зокрема, є важливою запорукою успішного виконання завдань кримінального судочинства.